

KASVISTOINVENTOINTI

KOROISTENNIEMI

Turku, Koroinen

Tanja Aalto
1999

Tutkimuskohde

Koroistenniemi sijaitsee Turun kaupungin itäosassa Koroisten kylässä peruskarttakoordinaattien X= 6706 90 ja Y= 571 05 välillä (pk-lehti 1043 12 Littoinen). Tutkitun alueen pinta-ala on noin 11 000 m².

Tutkimuksen tarkoitus

Kasvistoinventointi tehtiin 9.6., 14.6. ja 15.7.1999 Museovirastolle. Vuonna 1992 on Liisa Tuomi tehnyt alueella kasvistoinventoinnin alueen hoitoa varten ja mahdollisten harvinaisten tai suojeltavien kasvilajien tai muinaiseen ihmistoimintaan ilmeisesti liittyneiden lajien löytämiseksi. Tämä seurantatutkimuksen tarkoituksena kartoittaa alueella viime vuosina tehdyn hoidon vaikutuksia kasvillisuuteen.

Alueen yleiskuvaus

Koroistenniemi sijaitsee Aurajoen pohjoisrannalla Aurajoen ja Vähäjoen väliin jäävällä niemekkeellä, noin 1,5 km nykyisestä Tuomiokirkosta pohjoiskoilliseen. Koroista pidetään Turun kaupungin hallinnollisena edeltäjänä tai sen varhaisvaiheena. Koroistenniemellä on kirkon, piispanlinnan ja kastarin perustat sekä hautausmaa, jossa on todettu yli 300 ruumishautausta.

Niemen itäpuolella olevan pelto- ja kauppapuutarha-alueen ja niemen kärjen välissä, niemen kaulaosassa, on vallihauta ja maavallit. Aurajoen vastakkaisella etelärannalla sijaitsee laaja Ylioppilaskylän alue ja Vähäjoen puoleisella länsirannalla on muutamia asuinrakennuksia ja teollisuusaluetta. Niemen lakiosa on tasaista kenttää, jonka hoito on aloitettu noin kymmenen vuotta sitten. Hoito on käsittänyt heinikon niittoa ja vadelman ja orapihlaja-aidan raivausta sekä perustusten puhdistusta kasvillisuudesta.

Tutkittu alue käsittää tasaisen kuivahkon kentän, vallit, vallihaudan sekä jokeen viettävät pääasiassa heinää kasvavat rinteet. Myös lännenpuoleinen osa tasaisista rantakasvillisuuden valtaamista joenrantatörmistä kuului tutkimusalueeseen.

Kasvisto

Kenttä, vallit ja vallihaudat

Kenttää, valleja ja osittain vallihautaakin peittää melko samanlainen niittymäinen kasvillisuus, kentällä paikoittain ketomainenkin kasvillisuus. Ainoat puut ovat kentän pohjoislaidalla kasvavat kookkaat rauduskoivut, joista osa on vuoden 1992 kartoituksessa todettu visakoivuiksi. Kasvillisuus on heinävaltaista, runsaimpina esiintyvät nurmipuntarpää ja nurmirölli. Siellä täällä on laajoja apilakasvustoja. Kuivempien paikkojen lajistosta mm. pukinjuuri, keltamatarata, siankärsämö, hopeahanhikki, keltamaksaruoho, ahdekaunokki, aholeinikki, mahdollisesti nurmikon siementen mukana tullut soikkoratamo ja heinistä lampaannata ja mäkikaura kasvavat kentällä. Vallihaudassa ja osittain vallienkin reunoilla kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi, lähinnä rikkakasvivaltaiseksi.

Rinteet

Niemen rinteet ovat myös lähes puuttomia, rinteessä kasvaa ainoastaan pari pihlajaa ja tuomea ja tertuseljan taimea. Muutama tuomi kasvaa myös rannan tuntumassa. Vanhan aitaorapihlajan taimia on versonut rinteissä, lisäksi Aurajoen puoleisella

rinteellä on runsaasti vadelman taimia ja pohjoisen puoleisella rinteellä punaherukkapensas. Pääasiassa heinää kasvavien rinteiden valtalajina on nurmipuntarpää, yleisiä ovat myös nurmitähkiö, juolavehna, koiranheinä. Rinteiden kuivemmilla yläosilla viihtyvät kentän laidoillakin yleiset röllit, mäkikaura ja niittynurmikka, ja alemmilla myös nurmilauha. Koiranputkea ja ukonputkea on myös runsaasti heinien joukossa, vähemmän niittyjen kukkia, kuten särmäkuismaa, leinikkejä, mataroita, apiloita, aho-orvokkia, päivänkakkaraa, ja rikkaruohoja. Etelärinteellä rakennusten perustoilla ja niiden läheisyydessä on runsaskukkaista kasvillisuutta, mm. laajoja apilakasvustoja, pukinjuurta, pukinpartaa, hopeahanhikkia, ahdekaunokkia ja mataroita. Usein lounaisrannikon rautakautisilta asuinpaikoilla kasvavaa ahdekauraa löytyy rinteiden alareunaa kiertävän polun varresta, Vähäjoen luoteisrannalta. Pohjoisrannalta, aikaisemmassa kartoituksessa löytynyt kasvusto on ilmeisesti peittynyt rantakasvikasvustojen alle. Länteen Vähäjoelle laskeutuvan rinteiden jokitorvellä kasvillisuus on rehevää ja runsaskukkaista rantakasvillisuutta. Koristeellinen rantakukka ja ranta-alpi muodostavat tiheitä tuppaita muun kasvillisuuden joukossa. Myös muihin kasveihin sotkuisina kasvustoina kiertyvää loiskasvia, humalanvierasta löytyy joenrantakasvillisuuden joukosta.

Tulosten tarkastelu

Koroistenniemen kasvillisuus on heinävaltaista, joten heinikoitumisen estämiseksi ja muiden kasvien elinmahdollisuuden turvaamiseksi niittoa kannattaakin jatkaa. Niiton seurauksena niittykukat ovatkin saaneet enemmän elintilaa. Laajoja, matalakasvuisia apilakasvustoja on siellä täällä ympäriluetta ja niittykukkien määrät ovat muutoinkin mahdollisesti kasvaneet. Runsaskukkainen lajistontaakin alueelle ilmeikkyyttä.

Runsaina versoneet vadelman ja aitaorapihlajan taimet yrittävät levittäytyä rinteille, joten niiden vuosittainen poisto on myös tarpeen alueen avoimuuden kannalta. Kuten myös terttuseljan ja pöheikköjä muodostavan isotuomipihlajan nuoret taimet Aurajoen puoleisella rinteellä kannattaa pitää aisoissa.

Varhainen tulokas ahdekaura ei välttämättä liity tällä alueella rautakautiseen asutukseen kuten myös aikaisemmassa kasvistikartoitusraportissakin viitattiin, vaan kasvaa melko yleisenä Aurajokivarressa Turusta Liettoon asti.

Myös alueella melko yleistä pukinpartaa pidetään Lounais-Suomessa muinaistulokkaana. Tätä alkuaan ehkä rohdos- ja juureskäyttöön tuotua kasvia on vanhastaan Etelä- ja Lounais-Suomen kylissä ja kaupungeissa, vanhojen kirkkojen, kartanoiden ja linnojen luona. Aamulla kukkansa avaavan ja jo ennen puolta päivää ne sulkevan pukinparran juurta on keuhuttu jopa Pohjolan parhaaksi ruokakasviksi.

Turussa 30.8.1999

Tanja Aalto

Koroinen, Koroistenniemi: Kasvilistat, yksilörunsaus arvioitu asteikolla 1-5

Kenttä, vallit ja vallihauta

Puut ja pensaat:

Betula pendula	rauduskoivu	2	
Crataegus grayana	aitaorapihlaja	1	taimia
Prunus padus	tuomi	1	
Rubus idaeus	vadelma	1	
Sambucus racemosa	terttuselja	1	

Ruohovartiset:

Achillea millefolium	siankärsämö	3	
Agrostis capillaris	nurmirölli	4	
Alchemilla ssp.	poimulehti	3	
Alliaria petiolata	litulaukka	1	
Alopecurus pratensis	nurmipuntarpää	5	
Angelica sylvestris	karhunputki	1	
Anthriscus sylvestris	koiranputki	2	
Arctium tomentosum	seittitakiainen	1	
Artemisia vulgaris	pujo	1	
Avenula pubescens	mäkikaura	2	
Campanula rotundifolia	kissankello	2	
Carduus crispus	kyläkarhiainen	1	
Centaurea jacea	ahdekaunokki	3	
Cerastium fontanum	nurmihärkki	1	
Chenopodium album	jauhosavikka	1	
Cirsium arvense	pelto-ohdake	3	
Dactylis glomerata	koiranheinä	1	
Deschampsia cespitosa	nurmilauha	2	
Elymus repens	juolavehänä	3	
Equisetum arvense	peltokorte	2	
Festuca ovina	lampaannata	2	
Festuca pratensis	nurminata	3	
Festuca rubra	punanata	1	
Fragaria vesca	ahomansikka	2	
Galium album	paimenmatara	1	
Galium boreale	ahomatara	3	
Galium verum	keltamatara	3	
Geum rivale	ojakellukka	1	
Geum urbanum	kyläkellukka	1	
Glechoma hederacea	maahumala	1	

Heracleum sphondylium	etelänukonputki	2
Lamium album	valkopeippi	1
Lathyrus pratensis	niittyätkelmä	3
Leontodon autumnalis	syysmaitiainen	2
Leucanthemum vulgare	päivänkakkara	1
Matricaria matricarioides	pihasaunio	1
Phleum pratense	nurmitähkiö, timotei	3
Pilosella officinarum	huopakeltano	1
Pimpinella saxifraga	pukinjuuri	3
Plantago major	piharatamo	1
Plantago media	soikkoratamo	1
Poa annua	kylänurmikka	1
Poa pratensis	niittynurmikka	3
Polygonum aviculare	pihatatar	1
Potentilla argentea	hopeahanhikki	1
Ranunculus acris	niittyleinikki	1
Ranunculus polyanthemos	aholeinikki	2
Ranunculus repens	rönsyleinikki	2
Rumex acetosa	niittysuolaheinä	1
Rumex longifolius	hevonhierakka	2
Sedum acre	keltamaksaruoho	1
Stellaria graminea	heinätähtimö	2
Taraxacum ssp.	voikukka	3
Tragopogon pratense	pukinparta	2
Trifolium medium	metsäapila	1
Trifolium pratense	puna-apila	3
Trifolium repens	valkoapila	3
Tripleurospermum inodorum	peltosaunio	1
Urtica dioica	nokkonen	2
Veronica chamaedrys	nurmitädyke	2
Vicia cracca	hiirenvirna	3
Vicia sepium	aitovirna	1

Rinteet

Puut ja pensaat:

Amelanchier spicata	isotuomipihlaja	1	taimia
Crataegus grayana	aitaorapihlaja	1	taimia
Prunus padus	tuomi	1	
R. nigrum	mustaherukka	1	
Ribes rubrum	punaherukka	1	
Rubus idaeus	vadelma	2	
Sambucus racemosa	terttuselja	2	
Sorbus aucuparia	pihlaja	2	

Ruohovartiset:

<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	2
<i>A. ptarmica</i>	ojakärsämö	1
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	2
<i>Alchemilla</i> ssp.	poimulehti	2
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	ratamosarpio	1
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	5
<i>Angelica sylvestris</i>	karhunputki	2
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	4
<i>Arctium tomentosum</i>	seittitakiainen	1
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo	2
<i>Atriplex patula</i>	kylämaltsa	1
<i>Avenula pratensis</i>	ahdekaura	1
<i>Avenula pubescens</i>	mäkikaura	2
<i>Barbarea vulgaris</i>	peltokanankaali	1
<i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello	1
<i>Carduus crispus</i>	kyläkarhiainen	1
<i>Carex acuta</i>	viiltosara	1
<i>Centaurea jacea</i>	ahdekaunokki	1
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake	3
<i>Cuscuta europaea</i>	humalanvieras	1
<i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	2
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	3
<i>Elymus repens</i>	juolavehnä	3
<i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma	1
<i>Epilobium adenocaulon</i>	amerikanhorsma	1
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte	2
<i>Erysimum cheiranthoides</i>	peltooukonauris	1
<i>Festuca rubra</i>	punanata	1
<i>Filipendula ulmaria</i>	mesiangervo	3
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka	1
<i>Galeopsis speciosa</i>	kirjopillike	1
<i>Galium album</i>	paimenmatara	1
<i>Galium boreale</i>	ahomatara	2
<i>Galium verum</i>	keltamatara	3
<i>Geum rivale</i>	ojakellukka	2
<i>Geum urbanum</i>	kyläkellukka	1
<i>Glechoma hederacea</i>	maahumala	1
<i>Heracleum sphondylium</i>	etelänukonputki	2
<i>Hypericum maculatum</i>	särmäkuisma	1
<i>Lamium album</i>	valkopeippi	2
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittynätkelmä	3
<i>Leucanthemum vulgare</i>	päivänkakkara	1
<i>Lysimachia vulgaris</i>	ranta-alpi	2

<i>Lythrum salicaria</i>	rantakukka	1
<i>Myosotis scorpioides</i>	luhtalemmikki	1
<i>Nuphar lutea</i>	ulpukka	1
<i>Peucedanum palustre</i>	suoputki	1
<i>Phalaris arundinacea</i>	ruokohelpi	1
<i>Phleum pratense</i>	nurmitähkiö, timotei	3
<i>Phragmites australis</i>	järviruoko	1
<i>Pilosella officinarum</i>	huopakeltano	1
<i>Pimpinella saxifraga</i>	pukinjuuri	3
<i>Poa palustris</i>	rantanurmikka	1
<i>Poa pratensis</i>	niittynurmikka	2
<i>Polygonum lapathifolia</i>	ukontatar	1
<i>Potentilla argentea</i>	hopeahanhikki	2
<i>Primula veris</i>	kevätesikko	1
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki	2
<i>Ranunculus auricomus</i>	kevätleinikki	1
<i>Ranunculus polyanthemos</i>	aholeinikki	1
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	2
<i>Rorippa palustris</i>	rantanenätti	1
<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä	1
<i>Rumex longifolius</i>	hevonhierakka	1
<i>Scirpus sylvaticus</i>	corpikaisla	1
<i>Sedum acre</i>	keltamaksaruoho	1
<i>Sparganium emersum</i>	rantapalpakko	1
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö	1
<i>Symphytum officinale</i>	rohtoraunioyrtti	1
<i>Tanacetum vulgare</i>	pietaryrtti	1
<i>Taraxacum ssp.</i>	voikukka	2
<i>Tragopogon pratense</i>	pukinparta	1
<i>Trifolium medium</i>	metsäapila	2
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	3
<i>Trifolium repens</i>	valkoapila	1
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	peltosaunio	1
<i>Urtica dioica</i>	nokkonen	3
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke	3
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna	2
<i>Vicia sepium</i>	aitovirna	1
<i>Viola canina</i>	aho-orvokki	1